

Київський національний лінгвістичний університет

Кафедра психології і туризму

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Туристичні ринки світу

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Спеціальність	242 Туризм і рекреація
Освітня програма	Туризмознавство
Форма здобуття освіти	Денна, заочна
Статус дисципліни	нормативна
Мова викладання	українська
Семестр	III
Обсяг дисципліни	<i>денна форма здобуття освіти:</i> 3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі: лекції – 10 год. семінарські заняття – 10 год. самостійна робота – 70 год. <i>заочна форма здобуття освіти:</i> 3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі: лекції – 4 год. семінарські заняття – 2 год. самостійна робота – 84 год.
Форма контролю	залік
Пререквізити	попередні базові знання з організації туристичної діяльності, географії туризму, туристичного країнознавства. Здобувачі вищої освіти повинні знати основні поняття та категорії туризму, поділ світу на туристичні регіони, фактори, що впливають на формування туристичного попиту та пропозицій, особливості розвитку міжнародного туризму, країни-лідери в туризмі; вміти оперувати понятійно-категоріальним апаратом, збирати на аналізувати статистичні дані, будувати графіки, діаграми, аналізувати їх та робити висновки; володіти елементарними навичками роботи з літературними джерелами, матеріалами періодичних видань, іншими джерелами даних.
Постреквізити	знання, отримані у процесі вивчення дисципліни «Туристичні ринки світу», можуть бути використані під час виконання кваліфікаційної роботи, розробки рекомендацій щодо прийняття управлінських рішень у сфері туризму і рекреації.

Викладач	КУЧЕРЯВА Ганна Олександрівна, кандидат географічних наук, доцент
Контактна інформація	e-mail: hanna.kucheriava@knlu.edu.ua
Дні занять	згідно розкладу занять
Консультації	згідно графіку консультацій

ЗАГАЛЬНИЙ ОПИС ЗМІСТУ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Туристичні ринки світу» є формування у здобувачів вищої освіти уявлень про сучасний стан світового ринку туристичних послуг, геопросторові аспекти розвитку міжнародного туризму, специфіку формування та механізми функціонування територіальних ринків туристичних послуг різних ієрархічних рівнів.

Об'єктом вивчення є туристичні ринки світу, а **предметом** – сутність, типологія, закономірності формування та функціонування туристичних ринків як складових світового туристичного процесу.

Завдання дисципліни: розкрити сутність поняття «туристичний ринок», висвітлити базові туристичні мотиви та цілі подорожей, охарактеризувати чинники, що впливають на формування туристичних ринків, проаналізувати показники статистичної оцінки міжнародного туризму, розкрити особливості формування та розподілу туристичних потоків за туристичними регіонами світу та окремими країнами.

ЦІЛІ НАВЧАННЯ

Завданням вивчення навчальної дисципліни «Туристичні ринки світу» є теоретична та практична підготовка здобувачів з питань міжнародного туризму, а також формування таких загальних і фахових компетентностей:

Інтегральна компетентність:

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері туризму і рекреації.

Загальні компетентності:

ЗК2. Здатність вести професійну діяльність у міжнародному та вітчизняному середовищі.

ЗК6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК1. Здатність застосовувати у професійній діяльності категорійно-термінологічний апарат, концепції, методи та інструментарій системи наук, що формують науковий базис туризму та рекреації. СК2. Здатність планувати і виконувати наукові та/або прикладні дослідження у сфері туризму та рекреації.

СК4. Здатність організовувати діяльність та співпрацю суб'єктів регіонального, національного та міжнародного туристичних ринків на засадах сталого розвитку з урахуванням світового досвіду.

СК6. Здатність до аналізу, прогнозування, планування бізнес-процесів та геопросторового планування у сфері туризму та рекреації.

СК8. Здатність визначати місце України в загальноєвропейському і світовому туристичному просторі.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Під час вивчення дисципліни «Туристичні ринки світу» здобувачі вищої освіти мають відвідувати лекційні та семінарські заняття, вчасно виконувати всі передбачені види робіт. Відпрацювання занять, пропущених через поважні причини, відбувається під час консультацій або у письмовому вигляді. У разі здачі завдань (практичні роботи, індивідуальні завдання) після встановленого строку, кількість балів за їх виконання зменшується (з мах 5 б. ставиться лише 4).

Під час виконання завдань здобувачі повинні обов'язково дотримуватися принципів академічної доброчесності, а саме: самостійно виконувати всі види завдань та форми контролю; посилатися на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надавати достовірну інформацію про використані методики досліджень і джерела інформації, результати власної навчальної діяльності.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Тема 1. Сутність та особливості туристичних ринків світу.

Поняття «туристична послуга», «ринок», «туристичний ринок».

Структура світового ринку туристичних послуг. Національний ринок як основний елемент світового ринку. Структура взаємодії суб'єктів на ринку туристичних послуг.

Класифікація туристичних ринків за галузевим принципом, за територіальними ознаками.

Чинники, що впливають на кон'юнктуру ринку.

Територіальна структура туристичного ринку.

Тема 2. Типології національних ринків туристичних послуг.

Поняття «національний» туристичний ринок. Положення, на яких ґрунтується типологія національних ринків туристичних послуг.

Високоінтенсивні, стабілізовані, реформовані, акумулюючі національні туристичні ринки.

Основні чинники формування та функціонування туристичних ринків.

Тема 3. Формування попиту та пропозицій на туристичних ринках світу.

Поняття попиту та пропозиції. Формування попиту та пропозицій на туристичних ринках світу.

Види попиту на туристичний продукт: потенційний, платоспроможний, реалізований.

Чинники, що впливають на еластичні попиту. Нецінові чинники попиту на туристичному ринку.

Туристична пропозиція: потенційна, виробнича.

Модель збалансованого функціонування туристичного ринку.

Тема 4. Геопросторові особливості функціонування ринків туристичних послуг.

Тенденції розвитку міжнародного туризму в сучасних умовах. Формування туристичних потоків на глобальному ринку.

Розподіл міжнародних туристичних потоків між країнами та туристичними регіонами.

Системи показників статистичного аналізу туристичного ринку: показники забезпеченості туристичними ресурсами, обсягів та напрямів туристичних потоків, показники економічного розвитку туристичної індустрії

Тема 5. Проблеми та перспективи розвитку туристичних ринків світу.

Проблеми функціонування туристичних ринків у період криз.

Перспективні напрями розподілу туристичних потоків в світі.

Розвиток міжнародного туризму в постковідному світі. Перспективи туристичного ринку України після війни.

ВИДИ ЗАНЯТЬ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Передбачені лекційні та семінарські заняття, виконання самостійної роботи та її захист. Форма підсумкового контролю – залік.

Під час навчання використовуються пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий, дослідницький діалогово-комунікаційний методи, метод проблемного викладу матеріалу, самонавчання. Семінарські заняття передбачають усне опитування, участь у дискусії, виконання письмових практичних завдань, аналітичних розрахунково-графічних завдань, виконання та захист індивідуальних завдань у формі презентацій. Самостійна робота включає вивчення теоретичних питань, що стосуються тем лекційних занять за рекомендованою літературою, виконання індивідуальних завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу. Однією з умов виконання індивідуальних завдань є дотримання принципів академічної доброчесності.

СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Система модульно-рейтингового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти має таку структуру:

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності здобувача	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль – залік	1. Аудиторна та самостійна робота	50
		2. Модульна контрольна робота (МКР)	50
		Разом	100

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності здобувача (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в національній 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських та практичних занять позначаються «0».

Критерії оцінювання аудиторної роботи

№ п/п	Види навчальної діяльності	Оцінка	Критерії оцінки
1.	Відповідь на основні питання	5	Правильна, ґрунтовна, повна відповідь, творче висвітлення проблем. Демонстрація самостійного знаходження відповіді на проблемні запитання, спираючись на лекційний матеріал та додаткову літературу; вміння аналізувати, робити власні висновки; здатність встановлювати міжтематичні та міжпредметні зв'язки.
		4	Відповідь правильна, але недостатньо повна, розгорнута та ґрунтовна. На проблемні запитання здобувач знаходить відповідь за допомогою викладача, спираючись переважно на лекційний матеріал без застосування додаткової літератури.
		3	Відповідь поверхнева з порушенням логіки, неаргументована. Здобувач, формулюючи відповідь на питання, репродуктивно відбиває зміст лекційного матеріалу, допускає помилки у визначенні понять та категорій, не здатний знайти відповідь на проблемні запитання, чи вирішити проблемні завдання.
		2	Відповідь неправильна. Здобувач демонструє нездатність розкрити питання семінару, допускає багато суттєвих помилок у визначенні понять та категорій.

2.	Доповнення, відповіді на проблемні питання, участь у дискусії тощо.	5	Максимально висока активність, що свідчить про всебічну обізнаність матеріалу, систематичну підготовку до занять на основі опрацювання лекційного матеріалу та додаткової літератури.
		4	Висока активність, що свідчить про обізнаність матеріалу. Доповнення підтверджують систематичну підготовку здобувача, але виявляють його репродуктивні, а не власні судження тощо.
		3	Середня активність, що свідчить про недостатню обізнаність матеріалу. Здобувач дає відповіді на запитання поверхнево, допускає помилки у визначенні понять та категорій.
		2	Низька активність, що свідчить про не володіння матеріалом.

Критерії оцінювання самостійної роботи здобувача (письмові практичні роботи, підготовка презентацій)

Критерії оцінки	Оцінка
Робота виконана правильно, творчо і самостійно, демонструє належний рівень знань та сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються до даного типу завдань.	«відмінно»
Робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки, демонструє належний рівень знань сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань.	«добре»
Робота виконана, але містить помилки, демонструє недостатній рівень знань та недостатню сформованість практичних навичок; оформлення роботи не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються для даного типу завдань.	«задовільно»
Виконана робота не відповідає вимогам, які вказані вище як критерії для виставлення позитивної оцінки.	«незадовільно»

Критерії оцінювання аналітичних розрахунково-графічних завдань

Критерії оцінки	Оцінка
Завдання виконано правильно, самостійно, творчо. Розрахунки вірні, для відображення результатів правильно обрані графічні інструменти. Здобувач демонструє вміння працювати зі статистичними даними, будувати графіки, гістограми, діаграми, правильно їх оформлювати та підписувати. Аналіз отриманих результатів ґрунтовний, висновки аргументовані.	«відмінно»
Робота виконана самостійно, проте містить незначні помилки та неточності в оформленні результатів. Здобувач демонструє належний рівень знань та сформованість практичних навичок роботи зі статистичними даними, їх обробки та візуалізації.	«добре»

Проте аналіз отриманих результатів недостатньо ґрунтовний, висновки недостатньо аргументовані.	
Робота виконана, проте містить помилки, неточності. Здобувач демонструє недостатній рівень знань та недостатню сформованість практичних навичок роботи зі статистичними даними та їх обробки і візуалізації. Аналіз поверхневий, висновки неаргументовані.	«задовільно»
Виконана робота невірно та не відповідає вимогам.	«незадовільно»

У кінці вивчення навчального матеріалу напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу здобувача як середнє арифметичне значення усіх поточних оцінок за ці види робіт з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в рейтинговий бал за роботу протягом семестру шляхом помноження на 10. Таким чином, **максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру становить 50.**

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Види завдань	Кількість балів	Критерії оцінки
Тестові завдання (мах – 20 б.)	20	1 правильна відповідь – 1 бал.
Питання (завдання) алгоритмічного рівня (мах – 10 б.)	10	відповідь вичерпна, змістовна, логічна та послідовна, містить самостійні судження;
	8 – 9	відповідь правильна, повна, змістовна, послідовна, але містить незначні помилки у викладі теоретичного матеріалу і практичного розв’язання проблеми;
	4 – 7	відповідь неповна, схематична, є неточності і помилки у розкритті проблеми;
	3 – 1	відсутність вичерпаної відповіді на питання, наявність значної кількості неточностей і фактологічних помилок, що свідчить про поверховість знань здобувача;
	0	відповідь на запитання відсутня або абсолютно невірна.
Питання (завдання) творчого рівня (мах – 20 б.)	20	відповідь вичерпна, змістовна, логічна та послідовна, містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв’язання поставлених завдань; здобувач вільно оперує поняттями та категоріями, аргументовано доводить власну точку зору;
	16 – 19	відповідь змістовна, послідовна, але містить недоліки та неточності у розв’язанні завдань; здобувач демонструє недостатнє обґрунтування власної точки зору;
	11 – 15	відповідь в цілому правильна, але неповна, містить незначні недоліки, рівень самостійності суджень недостатній;

	6 – 10	відповідь неповна, схематична, є неточності та помилки у викладенні матеріалу, рівень самостійності суджень недостатній;
	1 – 5	відповідь поверхнева, нелогічна, містить суттєві помилки та неточності, рівень самостійності суджень низький;
	0	відповідь відсутня або не відповідає змісту питання.
Разом	50 балів	

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового бала за роботу протягом семестру і бала за модульну контрольну роботу. Максимальний рейтинговий бал студента становить 100 балів.

Підсумкова форма контролю – **залік (в усній формі)**.

Умови допуску до заліку: повне виконання програми курсу та всіх видів робіт, відпрацювання пропущених за поважних причин лекцій і семінарських занять, виконання самостійної роботи, успішне виконання модульної контрольної роботи.

Здобувачі, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **60 і вище**, отримують оцінку «**зараховано**» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Здобувачі, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **59 і нижче**, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється оцінка «**зараховано**» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – **Е та бал 60**.

Якщо здобувач вищої освіти під час заліку отримав оцінку «не зараховано», то йому / їй **незалежно від набраного семестрового рейтингового бала** у відомість обліку успішності виставляється оцінка «не зараховано» в національній шкалі, оцінка FX – у шкалі ЄКТС та 0 балів за 100-бальною шкалою.

Критерії оцінювання заліку:

№	Критерії оцінювання	Шкала оцінювання	
		«зараховано»	«не зараховано»
1.	Відповідність змісту	Відповідь здобувача повністю відповідає змісту питання. Основні проблеми розкриті чітко та в повній мірі.	Відповідь здобувача лише частково відповідає / не відповідає змісту питання. Основні проблеми визначено нечітко / не визначено.
2.	Повнота і ґрунтовність викладу	Основні питання розкриті повністю і ґрунтовно.	Основні питання розкриті лише частково і без

			належної глибини / зовсім не розкриті.
3.	Термінологічна коректність	Здобувач вільно й коректно користується понятійно-категоріальним апаратом дисципліни.	Здобувач майже не користується термінологією.

Оцінка «зараховано» виставляється за умови, якщо відповідь здобувача в повній мірі відповідає всім зазначеним критеріям.

Шкала відповідності оцінок

Оцінка в національній шкалі («зараховано», «не зараховано») та оцінка в шкалі ЄКТС виставляються на підставі семестрового рейтингового бала здобувача за дисципліну у такий спосіб:

90 – 100 балів	–	A	} зараховано
82 – 89 балів	–	B	
75 – 81 бал	–	C	
66 – 74 бали	–	D	
60 – 65 балів	–	E	
59 балів і нижче	–	FX – не зараховано	

Питання до підсумкового контролю

1. Поняття «туристична послуга», «ринок», «туристичний ринок».
2. Суть туристичного ринку як економічних відносин.
3. Туристичний ринок як суспільно-економічне явище.
4. Визначення поняття «ринок міжнародних туристичних послуг».
5. Класифікація туристичних ринків за географічною приналежністю.
6. Класифікація туристичних ринків за ознакою напрямку руху туристів.
7. Класифікація ринків міжнародних туристичних послуг за ступенем зрілості ринкових відносин.
8. Класифікація туристичних ринків за галузевим принципом.
9. Чинники, що визначають сегментацію міжнародного туристичного ринку.
10. Структура світового ринку туристичних послуг.
11. Територіальна структура туристичного ринку.
12. Типологія національних ринків туристичних послуг.
13. Поняття попиту та пропозицій на туристичному ринку.

14. Сучасні тенденції функціонування туристичних ринків світу.
15. Чинники формування та конкурентні переваги Європейського туристичного регіону.
16. Види туризму, що набули найбільшої популярності в Європейському туристичному регіоні.
17. Країни-лідери в'їзного туризму в Європейському туристичному регіоні.
18. Південна Європа як субрегіональний туристичний ринок.
19. Проблеми функціонування ринку туристичних послуг в Європейському туристичному регіоні.
20. Тенденції та проблеми розвитку туристичних ринків Азійсько-Тихоокеанського туристичного регіону.
21. Конкурентні переваги Азійсько-Тихоокеанського туристичного регіону на світовому ринку туристичних послуг.
22. Види туризму, що набули найбільшої популярності в Азійсько-Тихоокеанському туристичному регіоні.
23. Країни-лідери в'їзного туризму Азійсько-Тихоокеанського туристичного регіону.
24. Південно-Східна Азія як субрегіональний туристичний ринок.
25. Сучасні тенденції та проблеми розвитку ринку туристичних послуг Американського туристичного регіону.
26. Країни-лідери в'їзного туризму Американського туристичного регіону.
27. Країни Центральної Америки та Карибського басейну на ринку туристичних послуг.
28. Види туризму, що набули найбільшої популярності в країнах Латинської Америки.
29. Регіональні особливості туристичного ринку Африканського туристичного регіону.
30. Країни-лідери в'їзного туризму Африканського туристичного регіону.
31. Передумови та сучасні тенденції розвитку туристичного ринку Близькосхідного туристичного регіону.
32. Країни-лідери в'їзного туризму Близькосхідного туристичного регіону.
33. Системи показників статистичного аналізу туристичного ринку.
34. Перспективи розвитку туристичних ринків у постковідному світі.
35. Перспективи туристичного ринку України після війни.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Базова література

1. Божидарник, Т. (2019). *Міжнародний туризм. Навчальний посібник*. Київ: Центр навчальної літератури.
2. Дехтяр, Н. А. (2021). *Світовий ринок туристичних послуг і пріоритети розвитку туризму в Україні: монографія*. Харків : ФОП Лібуркіна Л. М.
3. Ковальчук, С. В. (2011). Поняття туристичного ринку та особливості його функціонування. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки*. №6, Т. 4. С. 60–65.
4. Колесник, О. О. (2011). Ринок туристичних послуг як об'єкт статистичного аналізу. *ВІСНИК ЖДТУ. № 4 (58) СЕРІЯ: Економічні науки*. С. 351 – 353.
5. Король, О. Д. (2018). *Міжнародні туристичні потоки: суспільно-географічні аспекти формування та геопросторовий розподіл : монографія*. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича.
6. Любіцева, О.О. (2005). *Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти)*. Київ: Альтерпрес.
7. Мальська, М. П. (2017). *Світовий досвід розвитку туризму*. Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. Київ: Центр учбової літератури.
8. Михайліченко, Г., Клімова, А. (2020). Світовий туристичний ринок: трансформації після пандемії. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2020. № 2.
9. Мугиль, К. М. (2022). Тенденції розвитку міжнародного ринку туристичних послуг. *Економіка та держава* № 5/2022. С. 110 – 114.
10. Юрченко, С. О., Юрченко, О. Є. (2016). *Міжнародний туризм : навчальний посібник для студентів спеціальностей «Туризмознавство», «Міжнародні економічні відносини»*. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Додаткова література

1. Великочий, В. С., Дутчак, О. І., Шекеринець, В. В. (2015). *Міжнародний туризм: навчальний посібник для студентів спеціальності 8.14010301 «Туризмознавство»*. Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника – Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М.
2. Комар Н. В., Уніят А. В. Привабливість Азіатсько-Тихоокеанського регіону на світовому ринку туристичних послуг. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4201>.
3. Король, О. Д. (2017). Міжнародні туристичні прибуття та доходи від іноземного туризму: загальносвітова динаміка та аналіз за країнами.

- Вісник ОНУ. Сер.: Географічні та геологічні науки. Т. 22. Вип. 2. С. 104-117. URL: <http://visgeo.onu.edu.ua/article/view/120897>*
4. Кучерява, Г. О. (2019). Особливості розвитку туризму в країнах Адріатичного туристичного мезорайону. *Збірник наукових праць «Проблеми міжнародних відносин». Серія: політичні науки. №16. С. 142 – 162.*
 5. Кучерява, Г., Козак, Т. (2019). Розвиток туризму у Великій Британії: особливості та перспективи. *Часопис соціально-економічної географії. № 27. С. 70 – 80.*
 6. Кучерява, Г. О. (2020). Сучасні тенденції та пріоритетні напрями розвитку світового ринку туристичних послуг. Trends in the development of international tourism in the current context of globalization. Editors: Jadwiga Ratajczak, Victoriia Tsytko. Collective Scientific Monograph. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, С. 30 – 37.
 7. Кучерява, Г. О. (2019). Сучасні тенденції розвитку туризму в Україні. *Проблеми державного будівництва в Україні №27: у 2 то-мах: збірник матеріалів XXIV Міжнародної конференції науково-педагогічних працівників «Європейський вибір України у контексті світових політичних процесів», 14 березня 2019 року / Київський міжнародний університет. К.: КиМУ, Т.1. С. 126-131.*
 8. Мальська, М. П. (2016). *Туристичне країнознавство. Європа.* Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. К.: Центр учбової літератури.
 9. Мальська, М. П., Антонюк, Н. В., Ганич, Н. М. (2008). *Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник.* К.: Знання.
 10. Осипенко, К. В. (2014). Оцінка міжнародної конкурентоспроможності туристичних регіонів світу. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Економіка. Вип. 8. С. 188-199. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vmdu_ek_2014_8_27*
 11. Поворознюк, І. М. (2015). Перспективи розвитку європейського ринку туристичних послуг. *Інвестиції: практика та досвід. № 2. С. 27-30. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2015_2_7*

Інформаційні ресурси

1. World Tourism Organization UNWTO. URL: <http://www2.unwto.org>.
2. Диниміка туристичних потоків. Статистична служба Європейського союзу. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat>
3. Наукова періодика України. URL: <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334>
4. Туристична бібліотека. Все про туризм. URL: <https://tourlib.net/ua.htm>

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання якого передбачає навчальна дисципліна

Мультимедійне обладнання; програми Microsoft Word, Microsoft Power Point, додатки платформи для дистанційного навчання Microsoft Office 365. Настінні карти, атласи.